NOTAT 01/2018

E-legitimation och digitala gränshinder i Norden

Denna rapport handlar om digitala gränshinder i Norden, med specifikt fokus på tillgång till tjänster som kräver nationell e-legitimation för medborgarna. Rapporten visar med konkreta exempel vilka digitala gränshinder som upplevs vid gränsöverskridande rörlighet och hur många som potentiellt drabbas av dessa.

E-legitimation och digitala gränshinder i Norden

Daniel Jaakkola

ANP 2018:766

ISBN 978-92-893-5626-8 (PDF)

ISBN 978-92-893-5627-5 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2018-766>

© Nordiska ministerrådet 2018

Layout: Mette Agger Tang

Omslagsfoto: Johnér

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org

Ladda ner nordiska publikationer: www.norden.org/nordpub

Innehåll

04	Sammanfattning
05	Inledning
06	Landsvis genomgång av regler, problemställningar och omfång
07	Danmark
08	Finland
09	Island
10	Norge
11	Sverige
13	Konklusion
14	Källförteckning

Sammanfattning

Denna rapport handlar om digitala gränshinder i Norden, med specifikt fokus på tillgång till tjänster som kräver nationell e-legitimation. Målet är att på bakgrund av konkreta exempel dels skapa en överblick över vilka digitala gränshinder som upplevs vid gränsöverskridande rörlighet inom Norden på detta område, och dels undersöka hur många som drabbas av dessa. Avsaknad av tillgång till tjänster som kräver nationell e-legitimation är en av orsakerna till att digitala gränshinder uppstår för personer som rör sig över gränserna i Norden. Nordiska ministerrådets sekretariat har fått inrapporterat exempel på digitala gränshinder från de regionala nordiska informationstjänsterna, de nordiska gränskommittéerna och Hallå Norden inom socialförsäkrings-, skatte- och pensionsområdet, och vidare till konsumenters tillgång till privata företags tjänster.

Hur man får tillgång till nationell e-legitimation i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige skiljer sig åt. I alla dessa länder ställs det krav om folkbokföring och/eller ekonomisk aktivitet i landet i form av till exempel arbetspendling för att få tillgång till en e-legitimation. Medan det i Danmark inte uppstår problem med tillgången till e-legitimation för varken i landet fast bosatta nordbor eller pendlare bosatta i ett annat nordiskt land, är bilden något mera brokig angående Finland, Norge och Sverige. Det kan dels tillskrivas att man som gränspendlare eller tillfälligt bosatt inte i alla tillfällen har rätt till nationell e-legitimation i de nämnda länderna. Det har inte inrapporterats problemställningar som berör Island.

De konkreta problemställningarna som uppstår i förbindelse med tillgången till nationell e-legitimation skiljer sig också delvis åt mellan länderna.

I Danmark kan det uppstå problem med tillgången till vissa företags tjänster för personer bosatta i ett annat land än Danmark, men det har inte inrapporterats exempel på svårigheter angående offentliga digitala tjänster. För Finlands, Norges och Sveriges del uppstår det problem med tillgången till ett flertal offentliga tjänster, bland annat i förbindelse med socialförsäkringsärenden, pensionsärenden och skatteärenden, och det finns också exempel på att det existerar problem angående digitala tjänster i den privata sektorn i dessa länder.

Omfånget av de nämnda exemplen på digitala gränshinder är svårt att estimera, eftersom statistiken är bristfällig. Potentiellt berörs tiotusentals personer som pendlar över gränserna i de nordiska länderna, men talet är möjligtvis mycket större, eftersom även personer som tillfälligt flyttar till ett annat nordiskt land, personer som tidigare jobbat i ett annat nordiskt land, eller personer som utflyttat permanent i vissa tillfällen kan stöta på de nämnda problemen.

En av de stora utmaningarna på området är att informationen om både problemställningarnas karaktär och omfång ofta är bristfällig, och det finns därför ett stort behov för att samla in mera kunskap och data för att kunna målinrikta och kvalificera digitaliseringssamarbetet ytterligare och skapa lösningar där det finns behov för sådana. Det står dock klart att ländernas strävan mot mera digitala samhällen i vissa tillfällen möjligtvis har skapat hinder som inte existerade tidigare. Det är därför mycket relevant att man i arbetet med utvecklingen av den digitala infrastrukturen i länderna också tar det nordiska mobilitetsperspektivet i beaktande.

Inledning

Denna rapport handlar om digitala gränshinder i Norden, specifikt med fokus på tillgång till tjänster som kräver nationell e-legitimation. Målet är att på bakgrund av konkreta exempel dels skapa en överblick över vilka digitala gränshinder som upplevs vid gränsöverskridande rörlighet inom Norden på detta område, och dels hur många som drabbas av dessa. De använda upplysningarna utgår från exempel på konkreta digitala gränshinder som inrapporterats från de regionala informationstjänsterna, gränskommittéerna och Hallå Norden.

Det finns olika behov för tillgång till digitala tjänster beroende på vilket målet med den gränsöverskridande mobiliteten är. För privatpersoner kan det bland annat röra sig om en permanent flyttning, arbetspendling mellan två eller flera länder, tillfällig bosättning i ett land på grund av utbytesstudier, tillfälligt arbete eller en turistresa. För företag kan utmaningarna vara lika komplexa som för privatpersoner. På grund av att det inrapporterats förhållandevis få problemställningar för näringslivet, och på grund av att företag troligtvis stöter på utmaningar av en helt annan karaktär, berör denna framställning främst problemställningar som privatpersoner möter. Det tas inte ställning till huruvida företag stöter på flera eller färre digitala gränshinder än privatpersoner.

I det följande genomgås för det första de nuvarande möjligheterna för att få e-legitimation i de nordiska länderna mycket kortfattat. En e-legitimation kan jämföras med ett digitalt id-kort, eftersom den främsta funktionen är att ge användaren möjlighet att legitimera sig i förbindelse med kontakt till olika digitala tjänster.

Orsaken till att reglerna angående e-legitimation genomgås, är att en stor del av de inrapporterade exemplen pekar på att det är tillgången till e-legitimation och kravet på nationell e-legitimation för att använda digitala tjänster som skapar de största utmaningarna. I alla länder ställs det krav om folkbokföring och/eller ekonomisk aktivitet i landet i form av till exempel arbetspendling för att få tillgång till en nationell e-legitimation.

Därefter genomgås den digitala tillgången till tjänster inom fyra överordnade områden landsvis för nordbor som förflyttar sig över gränserna i Norden: socialförsäkring, skatt, pension och konsumenters tillgång till privata företags tjänster. Varje område exemplifieras genom konkreta problemställningar som inrapporterats till NMRS av de ovan nämnda aktörerna. Problemställningarna och de områden som de ligger under ger inte en heltäckande bild av situationen, men ska ses som exempel på hur den bristande integrationen på digitaliseringsområdet i Norden skapar konkreta gränshinder.

Efterföljande ses det landsvis på hur många personer som drabbas eller potentiellt riskerar att drabbas av de inrapporterade problemställningarna. Statistiken är i några tillfällen bristfällig eller föråldrad, men ger ändå en viss överblick över omfånget eller det potentiella omfånget av de digitala barriärerna. Ett nytt nordiskt statistikprojekt sattes igång under 2016, och uppdaterad statistik förväntas utkomma under 2018.

Slutligen samlas den genomgångna informationen i en konklusion.

Landsvis genomgång av regler, problem- ställningar och omfång

Danmark

Regler

I Danmark heter den nationella strukturen för e-legitimation NemID. För att få NemID ska man ha fyllt 15 år, ha ett danskt CPR-nummer (personnummer) och kunna legitimera sig (till exempel genom ett giltigt EU/EES-körkort).¹ Den centrala problemställningen för pendlare och andra nordbor som behöver tillgång till en dansk e-legitimation är huruvida man kan få ett danskt CPR-nummer.

Om en nordbo eller EU/EES-medborgare flyttar permanent till landet för en period på över tre månader, ska personen i fråga ha ett danskt CPR-nummer.² För dessa personer är det således oftast inget problem att få tillgång till en dansk e-legitimation.

Alla personer som har beskattningsbar inkomst i landet ska ha ett skattepersonnummer. Skattepersonnumret ger tillgång till NemID precis som ett CPR-nummer. I och med det har bland annat gränspendlare och personer som mottar pension från Danmark möjlighet för att få en dansk e-legitimation, och därmed också som utgångspunkt tillgång till alla offentliga digitala tjänster som kräver en sådan.

Problemställningar

För att få digital tillgång till bland annat socialförsäkringstjänster och pension genom webbportalen borger.dk eller skattefrågor genom skat.dk krävs en dansk e-legitimation. Det har inte inrapporterats digitala gränshinder angående tillgången till offentliga digitala tjänster i Danmark, och en möjlig förklaring på det är att det är relativt oproblematiskt för bland annat gränspendlare och pensionärer bosatta i ett annat land att få tillgång till en dansk e-legitimation. Gällande tillgången till privata företags digitala tjänster finns det möjligtvis flera hinder. Det är bland annat inte möjligt att upprätta en användare för betalningstjänsten Mobilepay om man inte har adress i Danmark, även om man har ett danskt CPR-nummer och en dansk e-legitimation.

Omfång

Det uppskattas att ungefär 18 500 personer pendlade mellan Danmark och Sverige i Öresundsregionen år 2015,³ varav 93 procent av dem pendlade från Sverige till Danmark. För dessa personer kan bland annat tillgången till vissa privata aktörers digitala tjänster, som till exempel Mobilepay, nämnas som ett problem.

¹ nemid.nu

² borger.dk

³ Örestat. I denna siffra ingår även "övriga inkomsttagare", vilket täcker personer som har inkomst från andra länder, men som inte har sitt huvudsakliga arbetsställe i landet. Det är bland annat personer som arbetar en del av året eller deltid i det andra landet.

Finland

Regler

I Finland kan man få e-legitimation genom bland annat banker, telefonoperatörer och det nationella ID-kortet. För att få e-legitimation genom dessa tjänster krävs det att man är folkbokförd och har ett finskt personnummer. Som utgångspunkt kan man bli folkbokförd i Finland om man avser bosätta sig permanent i landet, men kortare vistelser kan också ge rätt till folkbokföring vid behov.⁴ Den finska regeringen nedsatte i 2017 en arbetsgrupp som bland annat kommer att utreda problemställningarna gällande folkbokföring för personer som uppehåller sig tillfälligt i landet.⁵

Problemställningar

För att få digital tillgång till socialförsäkrings-tjänster och pension i Finland krävs det att man har en finsk e-legitimation. Det gäller bland annat Folkpensionsanstaltens (FPA) webportal. Genom denna portal kan man bland annat sköta socialförsäkrings- och pensionssärenden. Problemställningen berör exempelvis personer som bor eller arbetar i Sverige och har behov för och rätt till sådana tjänster från FPA, och som inte automatiskt har tillgång till finsk e-legitimation.⁶ Skattemyndighetens hemsida kräver även en finsk e-legitimation för inloggning i E-tjänsten. Om man inte har en finsk e-legitimation, tvingas man sköta dessa ärenden hos offentliga myndigheter genom personligt besök, via telefon eller per post.

Angående privata aktörers digitala tjänster, kan det utan finsk e-legitimation vara besvärligt att beställa till exempel ett mobilt bredband. Om man vill köpa ett mobilt bredband hos en finländsk operatör via nätet, krävs det att man har en finsk e-legitimation, vilket exempelvis utländska utbytes-studerande inte alltid har. Efter att roaming-avgifterna slopades i EU⁷ har problemställningen

angående användandet av mobiltelefoner, även vid tillfällig flytt, på tvärs av gränserna minskat i omfång. Den nya lagstiftningen på området omfattar dock inte mobila bredband.

Omfång

De ovan nämnda exemplen om socialförsäkring, skatt och pension kan uppstå i förbindelse med pendling mellan Finland och Sverige, men även personer som till pendlar till Finland från andra länder drabbas, exempelvis personer bosatta i Norge. År 2006 pendlade cirka 2 300 personer från Sverige till Finland, och ett par hundra pendlade från Norge till Finland.⁸ Nordkalottens Gränstjänst uppskattar att antalet pendlare från Sverige till Finland har ökat till ungefär 4 200 personer år 2017.

Ett ansevärt antal finländare bor i ett annat nordiskt land. År 2016 bodde det cirka 150 000 personer i Sverige som var födda i Finland.⁹ Av dessa personer befinner sig många i olika livssituationer, med en större eller mindre anknytning till Finland, men en del av dem har möjligtvis någon gång arbetat i Finland, och kan därför ha rätt till pension eller olika förmåner från landet. Ifall en person i det tillfället saknar en lättillgänglig möjlighet för att få en finsk e-legitimation, kan det vara besvärligt att tillgå offentliga tjänster digitalt och därmed de förmåner man har rätt till.

År 2016 studerade ungefär 500 personer från ett annat nordiskt land i Finland.¹⁰ En del av dessa personer är utbytesstuderande från ett annat nordiskt land. Denna grupp är ett exempel på tillfälliga tillflyttare som kan drabbas av de digitala barriärerna som nämns i förbindelse med privata aktörers digitala tjänster.

⁴ maistraatti.fi

⁵ vm.fi

⁶ Nordkalottens Gränstjänst

⁷ EU-förordning 2015/2120

⁸ Nordisk Pendlingskarta 2009

⁹ SCB

¹⁰ CIMO

Island

Regler

Digital tillgång till offentliga tjänster i Island kräver en isländsk e-legitimation, som bland annat utgörs av IceKey.¹¹ För att få en isländsk e-legitimation krävs det att man har ett isländskt ID-nummer (kennintala). Nordiska medborgare som avser bo och/eller arbeta i Island ska ha ett sådant nummer, och det är därför möjligt för personer som flyttar till eller arbetar på Island att få tillgång till en isländsk e-legitimation och de digitala tjänster som kräver en sådan.

Problemställningar

Det har inte inrapporterats problemställningar som berör Island. En av orsakerna kan vara att pendlingen mellan Island och de andra nordiska länderna på grund av de geografiska avstånden är försvinnande liten. Det är dock möjligt att till exempel islänningar som tidigare arbetat i ett annat nordiskt land kan stöta på liknande problem som andra nordbor.

¹¹ island.is

Regler

I Norge kan personer med ett D-nummer uppleva problem med att få en e-legitimation som ger tillgång till alla digitala tjänster. Detta eftersom flera olika säkerhetsnivåer används vid digital identifikation i Norge. Personer med ett D-nummer har möjlighet för att få en e-legitimation som ger tillgång till säkerhetsnivå 3, men för att få tillgång till BankID och BankID på mobil, som ger tillgång till säkerhetsnivå 4, kräver vissa banker, som tillhandahåller dessa identifikationstjänster, norskt personnummer.^{12,13} Personer med D-nummer har därför i några tillfällen endast möjlighet att använda sig av betalningslösningar för att få tillgång till tjänster som kräver den högsta säkerhetsnivån.¹⁴

För att få norskt personnummer krävs det att man avser bosätta sig i landet för en period på över sex månader. Personer som arbetspendlar över gränsen eller uppehåller sig i landet under sex månader har därför ingen möjlighet att få ett norskt personnummer, utan måste ansöka om ett D-nummer.¹⁵

Problemställningar

Personer som inte har tillgång till en norsk e-legitimation med en tillräckligt hög säkerhetsnivå, och som har behov för tillgång till digitala tjänster hos offentliga myndigheter kan uppleva problem. Det gäller som ovan nämnt bland annat pendlare och personer som flyttar tillfälligt till Norge. Även personer som tidigare bott och arbetat i Norge kan drabbas. På socialförsäkringsområdet gäller det till exempel möjligheten för att logga in på Helsenorge där man bland annat kan se recept på

medicin, byta läkare eller beställa ett europeiskt sjukförsäkringskort. Om man inte har möjlighet för att få tillgång till dessa tjänster måste man sköta dem telefoniskt.¹⁶ Många av de ärenden man kan ha behov för att uträtta genom NAV digitalt kräver också tillgång till en e-legitimation med den högsta säkerhetsnivån.¹⁷ Det gäller även en del av Skatteetatens digitala tjänster.¹⁸ Det kan även uppstå bekymmer med att registrera sig och logga in på de offentliga digitala postlådorna utan en norsk e-legitimation.¹⁹

Gällande privata företags tjänster kan det bland annat nämnas att de mobila betalningslösningarna Vipps och Mobilepay inte är kompatibla över gränserna i Norden.²⁰

Omfång

Omkring 29 000 personer pendlade från Sverige till Norge år 2014.²¹ Den senaste statistiken för pendling från Finland är från 2006, och det året pendlade omkring 1 000 från Finland till Norge.²² Enligt nyare tal från norska Skatteetaten hade cirka 5 200 personer bosatta i Finland arbetsinkomster från Norge år 2015.²³ Baserat på statistik från år 2009 pendlade cirka 3 000 personer från Danmark till Norge.²⁴ För personer som pendlar från ett annat nordiskt land till Norge kan det pekas på de begränsade möjligheter för tillgång till norsk e-legitimation som personer med ett norskt D-nummer ställs inför, vilket potentiellt drabbar en stor del av pendlarna, och dessa kan därför stöta på problem vid användandet av de ovan nämnda offentliga och privata digitala tjänsterna.

¹² Nordkalottens Gränstjänst

¹³ Grensetjänsten Norge-Sverige

¹⁴ Commfides kostar 1180 NOK/3 år, commfides.com medan Buypass ID kostar 669 NOK/3 år, buypass.no

¹⁵ skatteetaten.no

¹⁶ Nordkalottens Gränstjänst

¹⁷ Nordkalottens Gränstjänst

¹⁸ Nordkalottens Gränstjänst

¹⁹ Hallå Norden

²⁰ Nordkalottens Gränstjänst

²¹ Statistikdatabas, Västra Götalandsregionen

²² Nordisk Pendlingskarta 2009

²³ I denna siffra ingår även "övriga inkomsttagare", vilket täcker personer som har inkomst från andra länder, men som inte har sitt huvudsakliga arbetsställe i landet. Det är bland annat personer som arbetar en del av året eller deltid i det andra landet.

²⁴ Nordisk Pendlingskarta 2012

Regler

I Sverige erbjuds e-legitimation genom vissa banker och Telia. Man kan även få e-legitimation på ett nationellt ID-kort genom Skatteverket. För att få en e-legitimation ska man ha ett svenskt personnummer och vara bosatt i Sverige.²⁵ Vissa banker ställer även ålderskrav.²⁶

Om man avser bosätta sig i Sverige för en period på över tolv månader kan man bli folkbokförd och få ett personnummer. Bland annat gränspendlare och personer med inkomster från Sverige som är bosatta i utlandet, och saknar svenskt personnummer, har ofta ett samordningsnummer, och har därför inte möjlighet att få en svensk e-legitimation.

Problemställningar

I Sverige är det inte möjligt att få tillgång till offentliga digitala tjänster om man saknar svenskt personnummer, på grund av att det som ovan nämnt inte ger möjlighet för att få en e-legitimation. Det samma gäller tillgången till många privata aktörers digitala tjänster. Det berör bland annat personer som är bosatta i ett annat nordiskt land, men pendlar till Sverige.

Angående socialförsäkringsfrågor har en person som saknar svensk e-legitimation inte möjlighet att logga in på "mina sidor" på Försäkringskassans webbplats. Det innebär bland annat att det kan vara svårt att meddela om ett sjukt barn.²⁷ En dansk som bor i Sverige, men arbetar i Danmark, kan stöta på problem med att söka om förskoleplats i Malmö digitalt, eftersom båda

vårdnadshavarna ska ha svensk e-legitimation för att kunna använda tjänsten.²⁸ Gränsarbetare som bor i Sverige och arbetar i Finland (dagpendlare) och blir arbetslösa har problem med att registrera sig som arbetssökande på arbetsförmedlingens hemsida.²⁹ Detta kan möjligtvis även beröra personer som pendlat till ett annat land än Finland. Det är möjligt att registrera sig som arbetssökande utan e-legitimation, men då måste ansökaren göra det telefoniskt.

Personer som saknar svensk e-legitimation kan uppleva problem med att söka och administrera pension. Det kan till exempel gälla personer som har rätt till pension från Sverige, men inte längre bor eller aldrig har bott i Sverige, bland annat för att de i vissa tillfällen inte har ett svenskt bankkonto. Dessa personer har problem med att tillgå sin sida på antingen pensionsmyndighetens hemsida och/eller AMF (som utbetalar pensionen) på grund av att de inte har e-legitimation.³⁰ Dessa personer har också problem med att skicka in levnadsbevis digitalt.³¹

Konsumenter utan svenskt personnummer kan stöta på problem vid upprättelse av elavtal,³² och den mobila betalningslösningen Swish är heller inte kompatibelt över gränserna.

²⁵ lantmateriet.se

²⁶ bankid.com

²⁷ Øresunddirekt

²⁸ Øresunddirekt

²⁹ Nordkalottens Gränstjänst

³⁰ Nordkalottens Gränstjänst

³¹ Nordkalottens Gränstjänst

³² Hallå Norden

Omfång

Omkring 30 000 personer pendlade mellan Norge och Sverige år 2014.³³ Av dessa pendlade cirka 1 000 personer från Norge till Sverige. Det uppskattas att ungefär 18 500 personer pendlade mellan Danmark och Sverige i Öresundsregionen år 2015,³⁴ varav 7 procent av dem pendlade från Danmark till Sverige. Från Finland pendlade omkring 3 000 personer till Sverige år 2006.³⁵ Som exemplifierat ovan uppkommer ett flertal problemställningar för personer som pendlar till Sverige.

Många personer har jobbat i ett annat nordiskt land än sitt hemland och sedan flyttat igen. En del av dessa personer mottar pension från ett annat nordiskt land än sitt hemland. För en del kan det vara besvärligt att använda sig av de digitala lösningarna i de andra länderna, eftersom dessa personer i många tillfällen saknar möjligheten för att få en e-legitimation i landet man får pension från. Detta berör bland annat finländare som jobbat i Sverige, som upplever svårigheter med att logga in digitalt på Pensionsmyndighetens hemsida i Sverige.

En särskild problemställning som angår Sverige berör de totalt cirka 36 500 utlänningar³⁶ som äger ett fritidshus i landet, och som inte anses som fast bosatta i Sverige. Utan svenskt personnummer eller samordningsnummer³⁷ kan dessa personer uppleva problem med att använda både offentliga myndigheter och privata aktörers digitala tjänster.

³³ Statistikdatabas, Västra Götalandsregionen

³⁴ Örestat. I denna siffra ingår även "övriga inkomsttagare", vilket täcker personer som har inkomst från andra länder, men som inte har sitt huvudsakliga arbetsställe i landet. Det är bland annat personer som arbetar en del av året eller deltid i det andra landet.

³⁵ Nordisk Pendlingskarta 2009

³⁶ Öresundsinstitutets beräkningar

³⁷ Gränshinderrådets årsrapport 2017, gränshindret *Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige*.

Konklusion

De inrapporterade exemplen på digitala gränshinder visar att det fortfarande finns många problemställningar som måste lösas innan Norden kan räknas som en integrerad region på digitaliseringsområdet. Det tecknar sig en brokig bild av hur tillgänglig nationell e-legitimation är i de olika länderna för personer med en annan än boendemässig tillknytning till ett land. Som exemplifierat uppstår troligtvis flest problem i samband med arbetspendling eller tillfällig flytt, men även personer som har rätt till pension från ett annat nordiskt land kan stöta på utmaningar.

Antalet personer som drabbas inom de olika områdena skiljer sig åt för varje land, eftersom karaktären av mobiliteten skiljer sig åt landsvis. Det är bland annat relativt många som pendlar från Sverige till ett annat nordiskt land, medan antalet pendlare till Sverige är lägre. Å andra sidan äger många personer från ett annat land ett fritidshus i Sverige.

Det är oklart hur många personer som konkret drabbas, eftersom det saknas specifik statistik för de genomgångna digitala gränshindren, och därför

ska statistiken som presenterats i förbindelse med de olika situationerna ses som antaganden. Det kan bidra till att ge en viss överblick, som i detta tillfälle ändå antyder att det potentiellt är många som berörs.

En av utmaningarna på området är att informationen om digitala gränshinder på nuvarande tidpunkt är bristfällig. Det betyder att det finns ett stort behov för att samla in mera kunskap och data om digitala gränshinder för att kunna målinrikta och kvalificera digitaliseringssamarbetet ytterligare och skapat nya lösningar på områden där det finns behov för sådana.

Det viktigaste som kan konkluderas, även på bakgrund av den bristfälliga statistiken, är att det uppstår många problem på digitaliseringsområdet, och att ländernas strävan mot mera digitala samhällen i vissa tillfällen möjligtvis har skapat nya hinder som inte existerade tidigare. Det är därför mycket relevant att man i arbetet med utvecklingen av den digitala infrastrukturen i länderna också tar det nordiska mobilitetsperspektivet i beaktande.

Källförteckning

Statistik

- Örestat
- SCB
- CIMO
- Statistikdatabas, Västra Götalandsregionen
- Øresundsinstitutet
- [Nordisk Pendlingskarta 2009](#) (2013)
- [Nordisk pendlingskarta 2012](#) (2013)

Rapporter

- [Gränshinderrådets årsrapport 2017](#). Med kommentarer från de nordiska regeringarna – Underlag för gränshinderrådets arbete 2018.

Följande organisationer har bidragit med exempel och information

- Grensetjänsten Norge-Sverige
- Hallå Norden
- Nordkalottens Gränstjänst
- Øresunddirekt

Lagstiftning

- EU-förordning 2015/2120

Webbsidor

- [NemID.nu](#) (2018)
- [borger.dk](#) (2018)
- [maistraatti.fi](#) (2018)
- [vm.fi](#) (2018)
- [island.is](#) (2018)
- [commfides.com](#) (2018)
- [bypass.no \(2018\)](#)
- [skatteetaten.no](#) (2018)
- [lantmäteriet.se](#) (2018)
- [bankid.com](#) (2018)

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

Denna rapport är författad av Nordiska ministerrådets analys- och statistik-enhet. Det är den första rapporten i enhetens notatserie, som supplerar enhetens analysserie.

Denna rapport handlar om digitala gränshinder i Norden, med specifikt fokus på tillgång till tjänster som kräver nationell e-legitimation. Rapporten utgår från exempel på digitala gränshinder som Nordiska Ministerrådet insamlat från de regionala nordiska informationstjänsterna, de nordiska gränskommittéerna och Hallå Norden.

I rapporten genomgås kortfattat tillgången till nationell e-legitimation för personer med en icke permanent boendemässig tillknytning till ett land. Dessutom exemplifierar den problemställningar inom bland annat social-försäkrings-, skatte- och pensionsområdet samt privata företags tjänster.

Potentiellt berörs tiotusentals personer som pendlar över gränserna i de nordiska länderna av de digitala gränshindren, men antalet är möjligtvis ännu högre ännu, eftersom problem också uppstår i andra situationer, exempelvis när personer flyttar tillfälligt till ett annat nordiskt land.